

COVID-ervaringen van een dermatoloog

A.A.M. Biemans

Vanuit brandhaard Brabant doet Anke Biemans terugblikkend verslag van haar COVID-19-ervaringen. In haar ziekenhuis in Tilburg werd eind februari de eerste coronapatiënt opgenomen. Een weekboek.

Week 9

Tijdens de carnavalsvakantie werd op 27 februari de eerste coronapatiënt van Nederland opgenomen in ons ziekenhuis, het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis te Tilburg. Ik had wel wat meegekregen van de situatie in Italië, maar erg ongerust maakte ik mij destijds niet. Als dermatoloog sta je er ver vanaf, ik onderschatte de ernst van het ziektebeeld en de impact ervan op de zorg en de maatschappij.

Week 10

Een patiënt meldde zich op mijn spreekuur. Al jaren ken ik hem met een ernstige psoriasis pustulosa, waarvoor hij al eens was opgenomen, maar die tot op heden prima onder controle was met ciclosporine. Hij was dat weekend iets griepiger geweest en daarna was er plots een huidbeeld ontstaan. Hij was zeer angstig om opnieuw een opvlamming van zijn psoriasis door te maken zoals eerder; destijds was namelijk 70% van zijn huid aangetast. Zijn huidbeeld toonde nu echter een klasieke erythema exsudativum multiforme (EEM). Hij had geen klachten van koorts, hoesten of niezen, dus corona leek onwaarschijnlijk; maar “als we toch uitgebreid gaan testen, neem die dan maar meteen mee,” zei ik tegen een van mijn verpleegkundigen.

De volgende dag werd ik gebeld. Patiënt was positief getest. Ik staakte de ciclosporine en zocht na een paar dagen contact met hem. Eerst ging het goed, het EEM-huidbeeld was verdwenen.

Week 11

Na een paar dagen vlamde zijn psoriasis echter in alle hevigheid op, en op dat zelfde moment kreeg hij hoestklachten, koorts en algehele malaise. Er volgde spoedoverleg met het COVID-team, de internist, de microbioloog en met collega's uit de academie. Patiënt had een beperkt beleid en kwam niet in aanmerking voor opname. Zijn kansen waren slecht, men was huiverig voor het herstarten van ciclosporine. Ondertussen kreeg ik het zelf figuurlijk benauwd: zonder ciclosporine zou zijn progressieve exfoliatieve huidbeeld hem wel eens fataal kunnen worden en hij had geen kans een COVID-infectie te overleven bij respiratoire verslechtering. Op hoop van zegen besloten we toch maar te herstarten met ciclosporine. Gelukkig bleken zijn klachten van oorsprong meer inflammatoir en bleef een respiratoire verslechtering uit. Patiënt knapte snel op.

Anke Biemans.

Week 12

Ondertussen werd duidelijk dat de crisis echt begonnen was. Meerdere patiënten en collega's werden ziek, soms zomaar onverwachts binnen een paar uur of zelfs tijdens een ingreep. We beseften dat de normale zorg niet meer kon doorgaan en besloten de poli zo veel mogelijk te sluiten. Consulten werden waar mogelijk telefonisch verricht en alleen spoedzorg kwam in huis.

GEZELLIG CONTACTMOMENT

Ik werd er onrustig van en merkte dat ik mijn altijd bevlogen passie voor het vak dermatologie een beetje kwijt raakte. Belconsulten hebben een andere dimensie, je ziet de patiënt en zijn emotie niet, dit maakt inleven moeilijker. Daarnaast vragen ze veel tijd. Patiënten zitten lekker thuis aan de koffie, voelen geen druk of noodzaak en zagen het als gezellig contactmomentje met hun dermatoloog: ‘wacht, ik zet je even op de speaker, mijn vrouw wil ook nog wat vragen’. Ik voelde me nutteloos, mijn handen jeukten om iets anders te gaan doen. Dan maar aan de slag met optimaliseren van protocollen, zorgpaden en indicatoren. Zover kwam het niet. Iedere dag merkten we dat de druk toenam. Het ziekenhuis had extra personeel nodig en vroeg iedere vakgroep om een percentage van de medewerkers in te zetten. Ik stond te poppelen om te helpen.

Dermatoloog, afdeling Dermatologie, Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis, Tilburg

Mijn spreekuren werden geblokkeerd en mijn patiënten werden voor onbepaalde tijd volledig overgedragen aan mijn collega's.

Week 13

Afgelopen weken was ik als zaalarts werkzaam op de COVID-cohortafdelingen van het ziekenhuis. Ik had verwacht helemaal leeg te zijn, maar ik ben één en al energie. Energie die ontstaat door de hartverwarmende sfeer, saamhorigheid, motivatie en volledige toewijding om samen deze vreselijke klus te klaren. We werken samen met artsen in opleiding, verpleegkundigen en specialisten van verschillende vakgroepen op een afdeling. Welke titel of achtergrond je hebt, doet er niet toe. Internist, longarts, radioloog, gynaecoloog, reumatoloog of dermatoloog: allen werken samen met hetzelfde doel. Iedereen werkt buiten zijn comfortzone. Maar zodra ik het even niet weet, dan springt een ander direct bij. De één is goed in arterieel bloedgas prikken, de andere beter in slechtnieuwsgesprekken of uitlagen beoordelen. Altijd is er een longarts, internist of geriater bereid om laagdrempelig mee te overleggen. De intensivist komt tweemaal per dag op de afdeling om te zien hoe het gaat met de verslechterende patiënten. Niks gedoe over 'van wie' een patiënt is, geen discussie over productiefers of indicatoren: gewoon samen elkaars kennis en kunde gebruiken, krachten bundelen met één gezamenlijk doel.

Anke Biemans (rechts) met collega aan het werk op de SEH-afdeling.

Week 14

Het virus is een monster, het lijkt wel Russische roulette. Patiënten liggen 's ochtends comfortabel in bed met een neusbrilletje met een beetje zuurstof en een paar uur later verslechteren ze en verdwijnen ze naar de intensive care of start je een abtinerend beleid. Nog nooit heb ik de dood zo vaak en snel zien komen. Patiënten gaan door een hel: ze zijn bang om dood te gaan, vreselijk eenzaam, maken zich zorgen over hun familieleden die vaak ook opgenomen zijn en dan horen ze ook nog dat ze zelf overplaatsing krijgen naar ziekenhuizen buiten Brabant. Inspraak is niet mogelijk, iedere patiënt heeft wel een reden om overplaatsing tegen te houden; gelukkig hoeven wij deze moeilijke beslissingen niet te nemen. Het is spannend of we

Wand vol kaartjes met goede wensen.

de stroom aankunnen, of er voldoende capaciteit is en of we voldoende beschermende materialen hebben. Hopelijk gaan we effect zien van de maatregelen en vermindert het aantal nieuwe geïnfecteerden snel. Hopelijk verdwijnt dit monster snel weer uit onze samenleving. En hopelijk kunnen we al het goede dat voortkomt uit deze crisis vasthouden en nooit meer vergeten.

Week 15

De toestroom van nieuwe patiënten is minder. Minder opnames, minder overplaatsingen. Soms zelf overnames vanuit elders. De IC ligt echter tot aan de nok vol, dagelijks is het spannend of er voldoende capaciteit is om eventueel verslechterende patiënten te kunnen overplaatsen. Over een paar weken wordt er voorzichtig weer opgeschaald met enige poliklinische zorg. Ik blijft nog even op het COVID-cohort tot het niet meer nodig is en ga daarna met nieuwe energie weer terug naar mijn dermatologie. Ik ben zo trots op de patiënten die keihard vechten om te leven. Trots op het ziekenhuis dat ons laat doen waar we goed in zijn en zorgt voor mentale ondersteuning. Trots op de verpleegkundigen en het ondersteunend personeel die dag en nacht klaarstaan voor ons en de patiënten. En toch ook een beetje trots op mezelf, dat ik als dermatoloog een onderdeel mag zijn van dit fantastische team.

CORRESPONDENTIEADRES

Anke Biemans

E-mail: a.biemans@etz.nl